

Małgorzata Bajor-Stachańczyk

Projekt ustawy o przekazaniu na rzecz Węgier kodeksu *Epistola de laudibus augustae bibliothecae atque libri quatuor versibus scripti eodem argumento ad serenissimum Mathiam Corvinum Panoniae regem* (druk sejmowy nr 2008) – aspekt konstytucyjny¹

The bill on transferring to Hungary the codex *Epistola de laudibus augustae bibliothecae atque libri quatuor versibus scripti eodem argumento ad serenissimum Mathiam Corvinum Panoniae regem* (Sejm Paper No. 2008) – constitutional aspect

The proposed regulation, which provides for ex lege deduction of ownership of a movable property belonging to a local government entity, requires consideration in terms of constitutional protection of communal property and the principle of self-government autonomy of local government units. The Act on the Protection and Care of Monuments allows a permanent removal of a monument on the basis of an appropriate permit, provided that the object has no particular value for cultural heritage, which is the case here. The bill thus sets a precedent by allowing the export of a relic of the past and its transfer to another country.

Keywords: bill, monument, Constitution, local government

Projektowana regulacja, przewidująca odjęcie własności *ex lege* rzeczy ruchomej należącej do podmiotu samorządowego, jest propozycją wymagającą rozważenia pod kątem konstytucyjnej ochrony własności jednostek samorządu terytorialnego. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami dopuszcza wywóz na stałe zabytku na podstawie odpowiedniego pozwolenia, pod warunkiem że obiekt nie posiada szczególnej wartości dla dziedzictwa kulturowego, co ma miejsce w tym wypadku. Projekt ustawy stwarza więc precedens, umożliwiając wywóz zabytku i jego przekazanie innemu państwu.

Słowa kluczowe: projekt ustawy, zabytek, Konstytucja, samorząd terytorialny

Ekspert ds. legislacji Biura Analiz Sejmowych ■
Kancelaria Sejmu, Biuro Analiz Sejmowych, Wydział Analiz Prawnych, Zespół Prawa Publicznego, WARSZAWA, POLSKA ■
malgorzata.bajor-stachanczyk@sejm.gov.pl ■ <https://orcid.org/0000-0003-0952-281X>

¹ Ocena skutków prawnych regulacji zawartej w poselskim projekcie ustawy o przekazaniu na rzecz Węgier kodeksu *Epistola de laudibus augustae bibliothecae atque libri quatuor versibus scripti eodem argumento ad serenissimum Mathiam Corvinum Panoniae regem* (druk sejmowy nr 2008) sporządzona 17 lutego 2022 r. na zlecenie Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu; BAS-WAP-239/22.

Przedmiot oceny

Przedmiotem oceny są skutki prawne regulacji zawartej w poselskim projekcie ustawy o przekazaniu na rzecz Węgier kodeksu *Epistola de laudibus augustae bibliothecae atque libri quatuor versibus scripti eodem argumento ad serenissimum Mathiam Corvinum Panoniae regem* (druk sejmowy nr 2008; dalej: projekt). W ocenie uwzględniono stan prawny na dzień jej sporządzenia.

Zakres proponowanych zmian

Projekt określa sposób nabycia przez Skarb Państwa prawa własności manuskryptu *Epistola de laudibus augustae bibliothecae atque libri quatuor versibus scripti eodem argumento ad serenissimum Mathiam Corvinum Panoniae regem* z II połowy XV wieku autorstwa Naldusa Naldiusa (dalej: Kodeks), jak również zasady i sposób przeniesienia na rzecz Węgier prawa własności oraz posiadania Kodeksu.

Na mocy art. 2 ust. 1 projektu z dniem wejścia w życie ustawy Kodeks staje się własnością Skarbu Państwa. Tytułem wyrównania uszczerbku spowodowanego utratą własności Kodeksu, jego właściciel otrzymać ma z części budżetu państwa, której dysponentem jest Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, środki finansowe w kwocie 25 000 000 zł (art. 2 ust. 4 projektu).

Następnie, zgodnie z art. 3 ust. 1 projektu, Rzeczpospolita Polska ma podjąć działania mające na celu nieodpłatne przekazanie Kodeksu na rzecz Węgier, co obejmuje przeniesienie własności i posiadania na skarb państwa Węgier lub inny podmiot wskazany przez Węgry. Ma to nastąpić przez zawarcie pisemnego porozumienia zawartego między Rzeczpospolitą Polską a Węgrami (art. 5 projektu). Do przekazania Kodeksu na rzecz Węgier nie stosuje się przepisów rozdziału 5 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. 2021, poz. 710 i 954; dalej: u.o.z.o.z.), (art. 6 projektu).

Ustawa ma wejść w życie w terminie 14 dni od ogłoszenia z wyjątkiem art. 4, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia (art. 7 projektu). Przepis art. 4 zakazuje zbycia lub obciążenia Kodeksu w celu innym niż cel projektu. Zakazuje też prowadzenia prac konserwatorskich oraz działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu Kodeksu, z wyjątkiem prac i działań niezbędnych do zachowania lub przywrócenia dotychczasowego stanu Kodeksu.

Obszerna preambuła, jak również uzasadnienie projektu odwołują się do tradycji przyjaźni między narodami Polski i Węgier, przejawiającej się również we współpracy kulturalnej, oraz potrzeby okazania wdzięczności za nieodpłatne przekazanie Rzeczypospolitej Polskiej prawa własności zbioru dzieł króla Polski Zygmunta II Augusta przez państwo węgierskie, na podstawie porozumienia zawartego w Budapeszcie 12 lutego 2021 r.

Podmioty, na które będzie oddziaływać regulacja zawarta w projekcie

Projektowana regulacja oddziaływać ma na właściciela Kodeksu, Prezesa Rady Ministrów, Skarb Państwa.

Uwagi szczegółowe

Właściciel przedmiotowego Kodeksu nie został w projekcie wskazany. Według uzasadnienia Kodeks pozostaje własnością podmiotu samorządowego. Należy do zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu (nr katalogowy: Rps 107). Książnica Kopernikańska w Toruniu ma status wojewódzkiej biblioteki publicznej, której organizatorem jest województwo kujawsko-pomorskie. Biblioteka posiada osobowość prawną i jest wpisana do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez organizatora². Jak stanowi art. 9 ust. 1 ustawy z 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz.U. 2020, poz. 194), jednostki samorządu terytorialnego, organizując działalność kulturalną, tworzą samorządowe instytucje kultury, dla których prowadzenie takiej działalności jest podstawowym celem statutowym. Prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego o charakterze obowiązkowym (art. 9 ust. 2 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej). Zgodnie z art. 47 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. 2020, poz. 1668) na mienie województwa składa się własność i inne prawa majątkowe nabyte przez województwo lub inne wojewódzkie osoby prawne.

Kodeks stanowi zabytek należący do narodowego zasobu bibliotecznego³. Książnica Kopernikańska jest wymieniona w załączniku do rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 4 lipca 2012 r. w sprawie narodowego zasobu bibliotecznego (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1308) jako biblioteka, która posiada zbiory zaliczane do narodowego zasobu bibliotecznego. Zgodnie z art. 6 ustawy z 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1479) narodowy zasób biblieczny stanowią, w całości lub części, zbiory bibliotek mające wyjątkową wartość i znaczenie dla dziedzictwa narodowego. Zasób ten podlega szczególnej ochronie.

² [Http://bip.kszaznica.torun.pl/artykuly/107/statut-biblioteki](http://bip.kszaznica.torun.pl/artykuly/107/statut-biblioteki) [dostęp 16 lutego 2022 r.].

³ Zgodnie z art. 3 pkt 1 u.o.z.o.z. zabytek to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Definicja ta ma charakter materialny. Uznanie rzeczy za zabytek nie jest uwarunkowane dokonaniem wpisu do rejestru zabytków. Art. 11 pkt 3 u.o.z.o.z. postanawia zresztą, że do rejestru nie wpisuje się zabytku wchodzącego w skład narodowego zasobu bibliotecznego.

Projekt przewiduje zatem przymusowe odjęcie własności podmiotu samorządowego, które ma nastąpić z mocy samego prawa (*ex lege*). Zgodnie z art. 165 ust. 1 Konstytucji jednostki samorządu terytorialnego mają osobowość prawną i przysługuje im własność i inne prawa majątkowe. Samodzielność jednostek samorządu terytorialnego podlega ochronie sądowej (art. 165 ust. 2 Konstytucji). Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego przyznanie gminie i innym jednostkom samorządu terytorialnego na mocy art. 165 Konstytucji osobowości prawnej oraz prawa własności i sądowej ochrony w zakresie samodzielności stanowi gwarancję prawidłowego wykonania zadań publicznych, a tym samym umożliwia efektywne sprawowanie w powierzonym zakresie władzy publicznej⁴. W wyroku z 12 kwietnia 2000 r. w sprawie o sygn. akt K 8/98 (OTK ZU 2000, nr 3, poz. 87) sąd konstytucyjny stwierdził, że mienie komunalne stanowi ogół praw majątkowych przysługujących jednostce samorządu terytorialnego, a użyty w art. 165 Konstytucji termin „własność” odpowiada prawu własności rozumianemu jako prawo podmiotowe w technicznym znaczeniu, odnoszącym się do treści art. 140 Kodeksu cywilnego. Jednocześnie, zdaniem Trybunału, odmienny status osób prawa prywatnego (fizycznych i prawnych) i osób prawa publicznego (m.in. gminy) determinuje charakter praw i wolności przyznanych im na mocy Konstytucji RP. W sferze realizacji funkcji publicznych jednostka samorządu terytorialnego podlega zazwyczaj swoistym ograniczeniom prawa własności mającym publicznoprawny charakter w zakresie nieobjętym takimi ograniczeniami. Co do zasady, zastosowanie znajdują przepisy prawa cywilnego⁵.

Generalnie w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego prezentowany jest pogląd, że ingerencja w tzw. mienie komunalne może być dalej idąca niż w przypadku własności prywatnej. W wyroku z 15 marca 2005 r. w sprawie o sygn. akt K 9/04 (OTK-A ZU 2005, nr 3 poz. 24) Trybunał stwierdza, że większa swoboda ustawodawcy w tym zakresie wynika zarówno z konieczności dokończenia procesu przemian ustrojowych, czasem dokonujących się kosztem gmin (np. „uwłaszczenie” niektórych osób prawnych, przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności), jak i z konieczności zapewnienia realizacji przez gminy ich zadań publicznoprawnych oraz osłony socjalnej określonych grup społecznych (np. ograniczenia wysokości czynszów w budynkach komunalnych). Przysługujące gminom prawo własności musi ustąpić wobec przeważającego interesu publicznego, a tym bardziej – wobec potrzeby realizacji konstytucyjnych praw jednostek.

Uznając dopuszczalność ingerencji ustawodawcy w przysługujące jednostkom samorządu terytorialnego prawo własności, Trybunał Konstytucyjny stwierdza jednak, że nie może być ona sprzeczna z założeniami aksjologicznymi

⁴ Tak TK w wyroku z 21 października 2008 r., sygn. akt P 2/8, Legalis.

⁵ Zob. D. Bach-Golecka, M. Golecki, Komentarz do art. 165 [w:] *Konstytucja RP*, t. II, *Komentarz. Art. 87–243*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016.

leżącymi u podstaw przepisów i zasad konstytucyjnych. W sprawie o sygn. akt K 8/98 Trybunał badał w szczególności, czy zakwestionowana ustawa zakładająca odjęcie własności gminom jest konieczna dla ochrony interesu publicznego, ewentualnie dla realizacji przemian ustrojowych⁶.

Wypowiadając się w kwestii samodzielności jednostek samorządu terytorialnego, w wyroku z 29 października 2009 r., sygn. akt K 32/08 (OTK-A ZU 2009, nr 9, poz. 139), Trybunał Konstytucyjny wskazał, że w ujęciu negatywnym oznacza ona zarówno wolność od arbitralnej ingerencji ze strony innych organów władzy publicznej, jak i zobowiązanie do legitymizowania potencjalnej ingerencji w sferę działania samorządu. Wszelkie formy ingerencji w sferę działania jednostek samorządu terytorialnego muszą być zgodne z Konstytucją, określone przez ustawy i uzasadnione koniecznością zapewnienia ochrony wartości konstytucyjnych.

Problematiczne jest, czy do odjęcia własności samorządu terytorialnego zastosowanie ma konstytucyjne pojęcie wyłączenia (art. 21 ust. 2 Konstytucji: „Wyłączenie jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy jest dokonywane na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem”)⁷. Oznaczałoby to konieczność uwzględnienia przesłanek i gwarancji, które dla wyłączenia przewiduje art. 21 ust. 2 Konstytucji⁸. Jak zauważa się w literaturze, w orzecznictwie TK nie dano dotąd w tej sprawie precyzyjnej odpowiedzi⁹. W sprawie o sygn. akt K 8/98 Trybunał opowiedział się za szerokim ujmowaniem wyłączenia¹⁰, jednak

⁶ W sprawie o sygn. akt K 8/98 gmina Margonin wystąpiła o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją ustawy z 4 września 1997 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności, Dz.U. 1999, nr 65, poz. 746.

⁷ Konstytucyjne pojęcie wyłączenia ma charakter autonomiczny i obejmuje zarówno odjęcie własności rzeczy ruchomej, jak i własności nieruchomości, zob. wyrok TK z 25 maja 2016 r., sygn. akt Kp 2/15, Legalis.

⁸ W wyroku w sprawie o sygn. akt Kp 2/15 Trybunał wymienia następujące wymogi: 1) celowości (wyłączenie dopuszczalne jest jedynie w bezpośrednim związku z legitymowanym konstytucyjnie celem publicznym, który ma charakter realny i winien być przy tym rozumiany wyłącznie jako dobro ogółu, czyli całego społeczeństwa lub społeczności regionalnej); 2) niezbędności (wyłączenie dopuszczalne jest jedynie w wypadku, w którym celu publicznego nie można zrealizować za pomocą innych środków prawnych); 3) sprawiedliwości proceduralnej (wyłączenie dopuszczalne jest jedynie w drodze ściśle sformalizowanego postępowania przed organem władzy publicznej oraz przy zapewnieniu sądowych gwarancji umożliwiających kontrolę); 4) sprawiedliwości wyrównawczej (wyłączenie dopuszczalne jest za odszkodowaniem, które jest słuszne, określone przez przepisy wyłączeniowe oraz należne bez względnej zwłoki niezależnie od tego, czy przyjmuje formę pieniężną, czy restytucyjną).

⁹ Zob. L. Garlicki, M. Zubik, Komentarz do art. 21 [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. I, red. L. Garlicki, M. Zubik, Warszawa 2016.

¹⁰ W wyroku z 21 czerwca 2005 r., sygn. akt P 25/02 (OTK-A ZU 2005, nr 6, poz. 65), Trybunał stwierdza, że wyłączenie w znaczeniu konstytucyjnym powinno być uj-

uznał, że zmiany stanu własności komunalnej wynikające z norm o charakterze generalnym nie powinny być kwalifikowane jako wywłaszczenie w rozumieniu art. 21 ust 2 Konstytucji. Jako właściwą podstawę oceny wskazał w analizowanym przypadku art. 165 i art. 167 ustawy zasadniczej. W konsekwencji Trybunał Konstytucyjny uznał, że art. 21 ust. 2 Konstytucji nie stanowi w tym wypadku właściwego wzorca kontroli konstytucyjnej.

Do instytucji wywłaszczenia *ex lege* wydaje się nawiązywać uzasadnienie projektu, w którym argumentuje się, że projektowany sposób nabycia własności Kodeksu eliminuje konieczność prowadzenia postępowania i wydawania decyzji administracyjnej, na mocy której własność Kodeksu zostałaby przeniesiona na Skarb Państwa z uwagi na ryzyko długotrwałości takiego postępowania¹¹. Podkreśla się tam także uprawnienia majątkowe dotychczasowego właściciela w zakresie prawa do słusznego odszkodowania, co stanowi element konstytucyjnej instytucji wywłaszczenia. Z kolei do gwarancji, o których mowa w art. 165 Konstytucji, nawiązuje stwierdzenie uzasadnienia, że podmiot pozbawiany własności nie jest podmiotem prywatnym, lecz samorządowym, a własność, w którą został wyposażony, powinna służyć w pierwszej kolejności realizacji celu publicznego, przy czym uszczerbek w majątku tego podmiotu w żaden sposób nie utrudni ani tym bardziej nie uniemożliwi prawidłowego wykonywania jego zadań własnych i zostanie w pełni wyrównany.

Jak stwierdził TK w sprawie o sygn. akt K 8/98, własność komunalna stanowi gwarancję podmiotowości prawnej gmin i odgrywa szczególną, konstytucyjną rolę. Istnienie zależności, którą wyraża art. 165 ust. 1 ustawy zasadniczej, wiąże niewątpliwie ustawodawcę zwykłego, oznacza ograniczenie w stanowieniu prawa w taki sposób, aby zamierzone regulacje nie naruszały konstytucyjnego zakresu samodzielności gmin. „[E]wentualne uszczuplenie w drodze ustawy stanu majątku samorządowego wymaga szczególnie wnikliwej kontroli. Nawet jeśli odrzuci się pozostałe wzorce kontroli (art. 21 ust. 1 i art. 64 ust. 2 konstytucji), to podstawa konstytucyjnej ochrony własności komunalnej wynika z art. 165 ust. 1

—
mowane szeroko, przynajmniej jako „wszelkie pozbawienie własności [...] bez względu na formę czy też jako wszelkie ograniczenie bądź pozbawienie przysługującego podmiotowi prawa przez władzę publiczną”.

¹¹ Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nie przewiduje jednak podstawy prawnej dla takiego odjęcia własności. Przewidziana w art. 50 ust. 4 pkt 1 oraz pkt 1a u.o.z.o.z. możliwość przejścia zabytku ruchomego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków lub ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (w przypadku zabytku ruchomego wpisanego na Listę Skarbów Dziedzictwa), w drodze decyzji, na własność Skarbu Państwa, z przeznaczeniem na cele kultury, oświaty lub turystyki, za odszkodowaniem odpowiadającym wartości rynkowej tego zabytku dotyczy sytuacji niemożności usunięcia zagrożenia polegającego na możliwości zniszczenia, uszkodzenia, kradzieży, zaginięcia lub nielegalnego wywiezienia za granicę zabytku ruchomego wpisanego do rejestru albo na Listę Skarbów Dziedzictwa.

i jest tym silniejsza, że przepis ten traktuje własność komunalną jako gwarancję osobowości prawnej samorządu terytorialnego, jednego z istotnych elementów demokratycznego państwa”.

Projektowana regulacja, przewidująca odjęcie własności *ex lege* rzeczy ruchomej należącej do podmiotu samorządowego, jest zatem propozycją wymagającą rozważenia pod kątem konstytucyjnej ochrony własności jednostek samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 165 Konstytucji.

2. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami dopuszcza wywóz na stałe zabytku na podstawie odpowiedniego pozwolenia, pod warunkiem że obiekt nie posiada szczególnej wartości dla dziedzictwa kulturowego (art. 51 ust. 1, art. 52 ust. 1a u.o.z.o.z.). W art. 51 ust. 4 tej ustawy ustawodawca wymienił zabytki, co do których obowiązuje zakaz takiego wywozu. W przypadku tych zabytków ustawodawca *a priori* przesądził zatem, że z uwagi na ich wartość nie powinny być one wywożone za granicę¹². Na mocy art. 51 ust. 4 pkt 4 u.o.z.o.z. do tej kategorii zabytków zaliczono zabytki wchodzące w skład narodowego zasobu bibliotecznego. Obowiązujące przepisy nie pozwalają zatem na wywóz na stałe zabytków wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego¹³. Projektowana ustawa stwarza więc precedens, umożliwiając wywóz zabytku i jego przekazanie innemu państwu. Służy temu art. 6 projektu, wyłączający stosowanie przepisów rozdziału 5 u.o.z.o.z., w którym uregulowany został wywóz zabytków za granicę.

Podsumowanie

- Projekt przewiduje przejście *ex lege* na własność Skarbu Państwa prawa własności kodeksu *Epistola de laudibus augustae bibliothecae atque libri quatuor versibus scripti eodem argumento ad serenissimum Mathiam Corvinum Panoniae regem*.
- Tytułem wyrównania uszczerbku spowodowanego utratą własności Kodeksu jego właściciel otrzymać ma z części budżetu państwa, której dysponentem jest Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, środki finansowe w kwocie 25 000 000 zł.
- Projekt przewiduje podjęcie przez Rzeczpospolitą Polską działań mających na celu nieodpłatne przekazanie Kodeksu na rzecz Węgier, co obejmuje przeniesienie własności i posiadania Kodeksu na skarb państwa Węgier lub inny podmiot wskazany przez Węgry przez zawarcie pisemnego porozumienia między Rzeczpospolitą Polską a Węgrami.

¹² Zob. K. Zalaszińska, Komentarz do art. 51 [w:] *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Komentarz*, 2020, Legalis.

¹³ Na mocy art. 6a ustawy o bibliotekach analogiczny zakaz wywozu na stałe dotyczy także materiałów bibliecznych wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego, które nie stanowią zabytków w rozumieniu art. 3 pkt 1 u.o.z.o.z.

- Projektowana regulacja, przewidująca odjęcie własności *ex lege* rzeczy ruchomej (zabytku) należącej do podmiotu samorządowego oraz kreująca wyjątek od zakazu wywozu na stałe niektórych kategorii zabytków, jest propozycją wymagającą rozważenia pod kątem konstytucyjnej ochrony własności komunalnej oraz zasady samodzielności jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 165 Konstytucji.

Bibliografia

Akty prawne

■ Obowiązujące

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. nr 78, poz. 483, ze zm.
Ustawa z 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, t.j. Dz.U. 2020, poz. 194.
Ustawa z 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach, t.j. Dz.U. 2019, poz. 1479.
Ustawa z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, t.j. Dz.U. 2020, poz. 1668.
Ustawa z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, t.j. Dz.U. 2021, poz. 710 i 954.
Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 4 lipca 2012 r. w sprawie narodowego zasobu bibliotecznego, t.j. Dz.U. 2021, poz. 1308.

■ Nieobowiązujące

- Ustawa z 4 września 1997 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności, Dz.U. 1999, nr 65, poz. 746.

Orzecznictwo

- Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 12 kwietnia 2000 r., sygn. akt K 8/98.
Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 15 marca 2005 r., sygn. akt K 9/04.
Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 21 czerwca 2005 r., sygn. akt P 25/02.
Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 21 października 2008 r., sygn. akt P 2/8.
Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 29 października 2009 r., sygn. akt K 32/08.
Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 25 maja 2016 r., sygn. akt Kp 2/15.

Literatura

- Bach-Golecka D., Golecki M., Komentarz do art. 165 [w:] *Konstytucja RP*, t. II, *Komentarz. Art. 87–243*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016.
Garlicki L., Zubik M., Komentarz do art. 21 [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. I, red. L. Garlicki, M. Zubik, Warszawa 2016.
K. Zalaśńska, Komentarz do art. 51 [w:] *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Komentarz*, 2020, Legalis.

Inne

Projekt ustawy o przekazaniu na rzecz Węgier kodeksu *Epistola de laudibus augustae bibliothecae atque libri quatuor versibus scripti eodem argumento ad serenissimum Mathiam Corvinum Panoniae regem* (druk nr 2008).

[Http://bip.ksiaznica.torun.pl/artykuly/107/statut-biblioteki](http://bip.ksiaznica.torun.pl/artykuly/107/statut-biblioteki).